

ОБНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ГІРНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ: СТРАТЕГІЯ, ФІНАНСУВАННЯ, ПРОЕКТНИЙ ПІДХІД

В. А. Шаповал, к. е. н, доцент, ДВНЗ «Національний гірничий університет»,

vadim_shapoval@ukr.net

О. В. Горпинич, доцент, ДВНЗ «Національний гірничий університет», gorpyal@gmail.com

Методологія дослідження. Результати отримані при застосуванні методів: узагальнення – при встановленні єдності концепцій стратегічного менеджменту та управління основними засобами підприємства; економічного аналізу – при здійсненні оцінки процесів відновлення основного капіталу та фінансових результатів діяльності підприємств; структурування – для групування чинників публічного розміщення акцій підприємства; структурно-логічного – для відображення процесу визначення фінансової стратегії оновлення основних засобів; для розробки алгоритму підготовки стратегії поводження з основними засобами підприємства.

Результати. Проаналізовано загальні характеристики процесу оновлення основного капіталу підприємствами, а саме: структура та динаміка капітальних інвестицій. Вартість основного капіталу підприємств галузі добувної промисловості розглянута в залежності від фінансового результату їх діяльності (прибуток / збиток). Визначено, що високий рівень зносу основних засобів та негативні очікування підприємств стосовно змін ринкової кон'юнктури сприяють зменшенню рівня завантаженості основних засобів, внаслідок чого виникає надлишкова виробнича потужність та проблеми з відшкодуванням відповідних капітальних витрат. Оновлення основних засобів розглянуто як окремий проект з наявністю власної стратегії фінансування. Обґрунтовано етапи підготовки стратегії поводження з основними засобами підприємства з врахуванням варіантів залучення основних засобів та поводження з ними в контексті стану поточного бізнес-проекту розвитку підприємства.

Новизна. Визначено, що рішення щодо оновлення основних засобів підприємства та фінансового забезпечення їх виконання корелює зі стратегією бізнесу підприємства, прозорість та ефективність якої забезпечуватиме інвестиційну привабливість підприємства для нових інвесторів (покупців цінних паперів нових емісій). Проектний підхід до поводження з основними засобами передбачає зміну їх статусу в системі «основні засоби – бізнес».

Практична значущість. Для гірничих підприємств, зокрема гірничо-збагачувальних комбінатів з високою вартістю основних засобів та нестабільними фінансовими результатами діяльності, розроблено алгоритм підготовки стратегії поводження з основними засобами підприємства на принципах проектного менеджменту. Це дозволить запобігти формуванню високого рівня незавантаженості основних засобів підприємства, сприятиме окупності та збільшенню вартості інвестицій в основний капітал.

Ключові слова: основні засоби, оновлення основних засобів, джерела фінансування основних засобів, стратегія, проект, первинне публічне розміщення акцій.

Література

1. Прокопенко В. І., Кириченко А. В. Економіка експлуатації гірничих виробок на вугільних шахтах: Монографія / В. І. Прокопенко, А. В. Кириченко. – Дніпропетровськ : ТОП «ЛізуновПрес», 2012. – 236 с.
Prokopenko V. I., Kyrychenko A. V. *Ekonomika ekspluatatsii hirnychyykh vyrobok na vuhilnykh shakhtakh*: [The economy of the operation of excavation on coal mines] Monohrafiia / V. I. Prokopenko, A. V. Kyrychenko. – Dnipropetrovsk : TOP «LizunovPres», 2012. – 236 p.
2. Приварникова І. Ю. Системне управління витратами на основні засоби як джерело підвищення ефективності їх використання та оновлення [Електронний ресурс] / І. Ю. Приварникова // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Економіка. – 2010. – Вип. 13. – С. 157–168. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoa_2010_13_21.pdf.
Pryvarnykova I. Yu. *Sistemne upravlinnia vytratamy na osnovni zasoby yak dzhерelo pidvyshchennia efektyvnosti yikh vykorystannia ta onovlennia* [The system of management of the costs of assets as the main source of increasing of the effectiveness of its using and updating] [Elektronnyi resurs] / I. Yu. Pryvarnykova // Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»]. Ser. : Ekonomika. – 2010. – Vyp. 13. – P. 157–168. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoa_2010_13_21.pdf.
3. Тимошенко Л. В. Вибір інвестиційних проектів забезпечення реалізації стратегії розвитку гірничо-збагачувального комбінату / Л. В. Тимошенко, О. О. Тимошенко // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2012. – № 4. – С. 2–28. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/evngu_2012_4_5.pdf.
Tymoshenko L. V. *Vybir investytsiynykh proektiv zabezpechennia realizatsii stratehii rozvytku hirnycho-zbahachuvalnogo kombinatu* [The choice of investment projects of the provision of implementation of the strategy development of the mining and mineral processing plant] / L. V. Tymoshenko, O. O. Tymoshenko // Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu. – 2012. – № 4. – P. 23–28. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/evngu_2012_4_5.pdf.
4. Вагонова О. Г. Economic justification stages of the investment project of mining and processing enterprise / О. Г. Вагонова, Н. М. Романюк // Науковий вісник НГУ. – 2014. – №3 (141). – С. 159–164.
Vahonova O. H. *Economic justification stages of the investment project of mining and processing enterprise* [Economic justification stages of the investment project of mining and processing enterprise] / O. H. Vahonova, N. M. Romaniuk // Naukovyi visnyk NHU. – 2014. – №3 (141). – P. 159–164.
5. Поддєрьогін А. М. Лізинг як інвестиційна складова оновлення основних засобів виробництва [Електронний ресурс] / А. М. Поддєрьогін, Н. А. Марченко // Незалежний аудитор. – 2014. – № 8. – С. 62–66. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Na_2014_8_12.pdf.
Poddierohin A. M. *Lizynh yak investytsiina skladova onovlennia osnovnykh zasobiv vyrobnytstva* [Leasing as an investment component of the renewal of assets] [Elektronnyi resurs] / A. M. Poddierohin, N. A. Marchenko // Nezalezhnyi audytor. – 2014. – № 8. – P. 62–66. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Na_2014_8_12.pdf.
6. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State service Ukraine statistic] [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: www.ukrstat.gov.ua
7. Terehow E. V. Feststellung der ökonomisch zweckmässigen ordnungsfolge der ausnutzung und der wiedernutzbarmachung von grundflächen in den tagebauen / E. V. Terehow // Економічний форум. – 2015. – № 3. – С. 245–253.
Terehow E. V. *Feststellung der ökonomisch zweckmässigen ordnungsfolge der ausnutzung und der wiedernutzbarmachung von grundflächen in den tagebauen* [Establishing of economic expediency of consecutive use end recovery of land under opencast] / E. V. Terehow // Ekonomichnyi forum. – 2015. – № 3. – P. 245–253.
8. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://smida.gov.ua>.
Ahentsstvo z rozvytku infrastruktury fondovoho rynku Ukrainy [Development infrastructure fond Ukraine market agency] [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://smida.gov.ua>
9. Македон В. В. Порівняльний аналіз умов та наслідків проведення ІРО підприємствами-емітентами в Україні [Електронний ресурс] / В. В. Македон, І. Л. Тульських // Вісник Дніпропетровського університету. Сер.: Економіка. – 2013. – Т.21, вип. 7(4). – С. 30–37. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vdumov_2013_21_7\(4\)_7.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vdumov_2013_21_7(4)_7.pdf).
Makedon V. V. *Porivnialnyi analiz umov ta naslidkiv provedennia IPO pidpriemstvamy-emitentamy v Ukraini* [The comparative analysis of conditions and consequences of conducting IPO by the enterprises of Ukraine] [Elektronnyi resurs] / V. V. Makedon, I. L. Tul'skykh // Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Ser.: Ekonomika. – 2013. – T.21, vyp. 7(4). – P. 30–37. – Rezhym dostupu: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vdumov_2013_21_7\(4\)_7.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vdumov_2013_21_7(4)_7.pdf).
10. Бирюк С. Эволюция стратегических целей предприятия в процессе IPO: опыт Украины [Електронний ресурс] / С. Бирюк, О. Смирна // Ринок цінних паперів України. – 2012. – № 10. – С. 67–72. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/rcpu_2012_10_11.pdf.
Byriuk S. *Evoliutsiia stratehicheskyykh tselei predpriyatiya v protsesse IPO: opyt Ukrainy* [The evolution of the

strategic goals of the enterprise in the process of IPO: the experience of Ukraine] [Elektronnyi resurs] / S. Byriuk, O. Smyrna // Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy. – 2012. – № 10. – P. 67–72. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/rcpu_2012_10_11.pdf.

11. Теорія організації / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, В. В. Малий, І. В. Шереметьєва, Ю. О. Шабанова, В. А. Шаповал, Л. Л. Кармазіна; за ред. І. В. Шереметьєвої. – Д. : Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.

Teoriia orhanizatsii [The organization theory] / V. V. Prykhodko, V. I. Prokopenko, V. V. Malyi, I. V. Sheremeteva, Yu. O. Shabanova, V. A. Shapoval, L. L. Karmazina; za red. I. V. Sheremetievoi. – D. : Natsionalnyi hirnychiy universytet, 2011. – 258 p.